

Adroddiad ar y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ar gyfer y Bil Diogelwch Tân

12 Mehefin 2020

1. Cefndir

1. Ar 30 Ebrill 2020, gosododd y Dirprwy Weinidog Tai a Llywodraeth Leol Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ("y Memorandwm") ar gyfer y Bil Diogelwch Tân sydd gerbron Senedd y DU ar hyn o bryd.
2. Ar 4 Mai 2020, cyfeiriodd y Pwyllgor Busnes y Memorandwm i'r Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau ("y Pwyllgor") a'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad i'w drafod. Gosododd y Pwyllgor Busnes derfyn amser ar gyfer cyflwyno adroddiad, sef 18 Mehefin 2020. Gwnaethom drafod y Memorandwm yn ein cyfarfod ar 2 Mehefin 2020.
3. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, nid oedd dadl yn y Cyfarfod Llawn wedi'i threfnu eto i drafod cydsyniad y Senedd i'r darpariaethau perthnasol yn y Bil (fel yr amlinellir yn y Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol).

2. Y Memorandwm

4. Mae paragraffau 3 i 7 o'r Memorandwm yn crynhoi'r Bil a'i amcanion polisi. Mae paragraffau 8 a 9 yn nodi'r darpariaethau yn y Bil y ceisir cydsyniad ar eu cyfer. Mae paragraffau 10 i 12 yn nodi barn Llywodraeth Cymru am y darpariaethau sy'n cael eu gwneud mewn Bil yn y DU, yn hytrach na thrwy ddeddfwriaeth y Senedd.

3. Darpariaethau yn y Bil y ceisir cydsyniad ar eu cyfer

5. Ceisir cydsyniad y Senedd ar gyfer cymalau 1 i 3 (gyda rhai eithriadau) oherwydd bod y darpariaethau hyn yn ymwneud â diogelwch tân adeiladau yng Nghymru.

6. Mae cymal 1 yn gwneud diwygiadau i Orchymyn Diwygio Rheoleiddio (Diogelwch Tân) 2005 (“y Gorchymyn”) i egluro ei fod yn gymwys pan fo'r fangre yn adeilad sy'n cynnwys dwy neu ragor o setiau o fangreoedd domestig i:

(a) strwythur a waliau allanol yr adeilad (sy'n cynnwys drysau a ffenestri ac unrhyw beth sydd ynghlwm wrth y waliau allanol, megis cladin, inswleiddio, gosodiadau a balconïau) ac unrhyw rannau cyffredin;

(b) drysau rhwng mangreoedd domestig a rhannau cyffredin.

7. Mae cymal 2 yn rhoi pŵer i'r “awdurdod perthnasol” wneud rheoliadau i ddiwygio'r Gorchymyn at ddiben newid neu egluro'r fangre y mae'r Gorchymyn yn gymwys iddi. Bydd defnyddio'r pŵer yn ddarostyngedig i'r weithdrefn penderfyniad cadarnhaol. Diffinnir yr awdurdod perthnasol fel yr Ysgrifennydd Gwladol mewn perthynas â mangreoedd yn Lloegr a Gweinidogion Cymru mewn perthynas â mangreoedd yng Nghymru. Mae cymal 2(2)(a) a 2(7) yn gymwys i Loegr yn unig ac ni cheisir cydsyniad y Senedd.

8. Mae cymal 3(2)(b) yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n cychwyn cymal 1 o'r Bil (sy'n gwneud y gwelliannau gweithredol i estyn cwmpas y Gorchymyn) mewn perthynas â Chymru. Mae hyn yn galluogi'r darpariaethau i ddod i rym fel yr ystyrir ei bod yn briodol ar gyfer mangreoedd yng Nghymru. Nid oes gweithdrefn yn gymwys i'r rheoliadau hyn.

4. Y rhesymau dros wneud y darpariaethau hyn

9. Mae paragraffau 10 i 12 yn nodi rhesymeg Llywodraeth Cymru dros wneud y darpariaethau hyn drwy ddeddfwriaeth y DU yn hytrach na thrwy ddeddfwriaeth y Senedd. Mae'n pwysleisio y “gallai achosion uniongyrchol tân Tŵr Grenfell fel y'u nodwyd gan yr Ymchwiliad Cyhoeddus godi yn yr un modd mewn blociau o fflatiau yng Nghymru.” Mae'n ychwanegu nad yw'r Gorchymyn “yn amddiffyn [blociau o'r fath] yn ddigonol” ar hyn o bryd. Mae o'r farn y byddai'r Bil yn cywiro

rhai diffygion allweddol, ac yn “creu ffordd bwysig o sicrhau diogelwch rhag tân mewn blociau o fflatiau.”

10. Mae'r Memorandwm hefyd yn tynnu sylw at y cymhlethdod ychwanegol y gwnaed y Gorchymyn o dan Ddeddf sydd bellach wedi'i diddymu, sef Deddf Diwygio Rheoleiddio 2001. (Cafodd ei diddymu yn 2007.) Felly, nid oes modd diwygio'r Gorchymyn heblaw drwy ddeddfwriaeth sylfaenol.

11. Mae Llywodraeth Cymru yn nodi nad oes lle yn ei rhaglen ddeddfwriaethol bresennol ar gyfer Bil sy'n gwneud darpariaethau tebyg, ac nad oes Bil lle y gellid ychwanegu darpariaethau o'r fath. Mae'n dweud bod y Bil wedi'i ddatblygu gyda “t[h]rafodaeth lawn” rhwng y ddwy weinyddiaeth ac y bydd yn “cyflawni” amcanion polisi “llawer cynt nag a fyddai'n digwydd fel arall”.

5. Trafodaeth a chasgliad y Pwyllgor

12. Fel Pwyllgor, rydym wedi ymddiddori'n frwd mewn diogelwch tân mewn adeiladau uchel iawn yn dilyn y tân arswydus yn Nhŵr Grenfell ym mis Mehefin 2017. Rydym wedi nodi ein pryderon a'n hargymhellion ar gyfer newid mewn gohebiaeth ac adroddiadau.¹ Un o'r problemau sylweddol o'r cychwyn cyntaf oedd y diffygion amlwg yn y Gorchymyn. Yn ein hadroddiad ar adeiladau yn y sector preifat, gwnaethom alw ar Lywodraeth Cymru i gyflwyno deddfwriaeth i ddisodli'r Gorchymyn yn y Cynulliad (fel y'i gelwid bryd hynny) presennol, ac y dylai'r ddeddfwriaeth gynnwys:

- Safonau ar gyfer personau sy'n cynnal asesiadau risg tân;
- Gofyniad i gynnal asesiadau risg tân o leiaf yn flynyddol ar gyfer adeiladau preswyl uchel iawn;
- Eglurhad yr ystyrir bod drysau tân sy'n ddrysau blaen fflatiau yn rhan o'r ardaloedd cymunol, felly wedi'u cwmpasu gan y ddeddfwriaeth sy'n disodli Gorchymyn Diogelwch Tân 2005.²

13. Mae wedi bod yn destun siom i ni nad ymrwymodd Llywodraeth Cymru i wneud hyn yn ystod sesiwn bresennol y Senedd. Rydym bob amser wedi cydnabod y cymhlethdodau a'r angen i ddilyn dull system gyfan o ran diogelwch tân. Fodd bynnag, credwn fod y mater hwn mor bwysig y dylai'r flaenoriaeth uchaf

---

¹ Tudalen we'r ymchwiliad i ddiogelwch tân mewn adeiladau uchel iawn

² Pwyllgor CLILCh, Diogelwch tân mewn adeiladau uchel iawn (sector preifat), Tachwedd 2018

fod wedi'i rhoi iddo, gan wneud pob ymdrech i gyflwyno'r ddeddfwriaeth bellgyrhaeddol sydd ei hangen.

14. Mae'r Bil Diogelwch Tân, fel y mae wedi'i ddrafftio ar hyn o bryd, er ei fod yn fyr a heb gwmpasu'r holl faterion allweddol, yn gam ymlaen o leiaf. Mae'n ceisio cywiro rhai o ddiffygion y Gorchymyn. Rydym yn croesawu'r newidiadau a nodir yn y Bil, ac yn cefnogi'r Memorandwm. Mae defnyddio deddfwriaeth Llywodraeth y DU i wneud newidiadau angenrheidiol na fyddai, fel arall, yn digwydd tan y Senedd nesaf yn ddull synhwyrol.

15. Mae'r Bil hwn, serch hynny, yn hepgor llawer, fel y pwysleisiodd cydweithwyr seneddol yn San Steffan yn ystod yr Ail Ddarlleniad, er enghraifft, nid oes darpariaeth ynghylch profi drysau tân na lifftiau.³ Nid yw, ychwaith, yn ymdrin â'r isafswm safonau ar gyfer aseswyr nac yn gosod gofyniad ar gyfer asesiadau blynyddol o adeiladau uchel iawn.

16. Heb bandemig Covid-19, mae'n debygol y byddai ein gwaith craffu ar y Memorandwm wedi bod yn fwy helaeth, gan gynnwys sesiwn dystiolaeth gyda'r Dirprwy Weinidog Tai a Llywodraeth Leol. Gofynnwn i Lywodraeth Cymru nodi sut y mae'r newidiadau yn y Bil hwn yn cyd-fynd â gweithredu'r map tuag at adeiladau mwy diogel yng Nghymru, ynghyd â'r wybodaeth ddiweddaraf am sut y mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo.

17. Er bod y newidiadau yn y Bil hwn yn bwysig ac wedi'u croesawu, nid ydynt yn ddigonol. Mae angen bwrw ymlaen â gwella diogelwch tân mewn adeiladau uchel iawn gyda mwy o frys a chyflymder. Rydym yn cydnabod na fydd y ddeddfwriaeth diogelwch tân helaeth y byddem wedi hoffi iddi gael ei phasio yn y Senedd bresennol bellach yn digwydd, ond mae'n rhaid iddi fod ar frig blaenoriaethau unrhyw weinyddiaeth yn y dyfodol. Erbyn hyn, mae'n annhebygol y bydd deddfwriaeth i ddatrys rhai o'r problemau sylfaenol hyn yn dod i rym tan o leiaf 2022. Pum mlynedd ar ôl Grenfell fydd hyn. Mae hynny'n annerbyniol. Mae angen i Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU gyflwyno'r ddeddfwriaeth angenrheidiol sy'n llywodraethu diogelwch adeiladau uchel iawn o ran dylunio, adeiladu, meddiannu ac ailwampio er mwyn sicrhau na fydd trasiedi o'r fath y gellir ei hosgoi fyth yn digwydd eto.

---

³ [Hansard, Tŷ'r Cyffredin, 29 Ebrill 2020, Colofn 351](#).